

Nejvyššího soudu ze dne 27.05.1997, sp. zn. 2 Cdon 1883/96, ECLI:CZ:NS:1997:2.CDON.1883.1996.1

Číslo: 28/2000

Právní věta: Dědicem ze závěti, porýzené podle ustanovení § 476b obč. zák., může být i osoba, která na žádost zůstavitele tuto závěť sepsala.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.05.1997

Spisová značka: 2 Cdon 1883/96

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí:

Hesla: Závěť

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e s v ý m u s n e s e n í m p o t v r d i l u s n e s e n í O b v o d n í h o s o u d u p r o P r a h u 4 z 9. 5. 1996, j í m ŝ b y l o v y s l o v e n o, ŝ e " L i s t i n a z e d n e 5. 11. 1995 o z n a ŝ e n á j a k o " P l n á m o c a p o s l e d n í v ů l e ", k t e r o u z ů s t a v i t e l n e n a p s a l v l a s t n í r u k o u, p o u z e j i p ř e d d v ě m a s v ě d k y s o u ŝ a s n ě p ř í t o m n ý m i v l a s t n í r u k o u p o d e p s a l, j e n e p l a t n á ". O d v o l a c í s o u d s e z t o t o ŝ n i l s p r á v n í m n á z o r e m s o u d u p r v n í h o s t u p n ě, ŝ e z á v ě t í p o v o l a n ý d ě d i c n e m ů ŝ e p o d l e § 476f o b ě . z á k . b ý t p i s a t e l e m a l o g r a f n í z á v ě t i, s e p s a n é p o d l e § 476b o b ě . z á k . O d v o l a c í s o u d s o u ŝ a s n ě p ř í p u s t i l p r o t i s v ě m u u s n e s e n í d o v o l á n í, k d y ŝ o t á z k u, z d a s e § 476f o b ě . z á k ., k t e r ý v y l u ŝ u j e z á v ě t n í h o d ě d i c e j a k o p i s a t e l e n e b o p ř e d č i t a t e l e z á v ě t i, v z t a h u j e k § 476b o b ě . z á k ., n e b o z d a s e v z t a h u j e p o u z e k § 476c o b ě . z á k ., p o v a ŝ o v a l z a o t á z k u z á s a d n í h o p r á v n í h o v ý z n a m u .

Usnesení odvolacího soudu napadla povolaná závětní dědička dovoláním, v němž se domáhá, aby napadené usnesení, jakož i usnesení soudu prvního stupně, bylo zrušeno a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Dovolatelka nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že § 476f obč. zák. se vztahuje k § 476b obč. zák. , a dovozuje, že § 476f obč. zák. by měl být aplikován pouze na případy, kdy jde o skutečné, funkční působení někoho jako předčitatele, pisatele aj., tedy o působení nutné vzhledem k nezpůsobilosti zůstavitele projevit svou vůli nebo ověřit záznam projevu své vůle. Pro takovou aplikaci § 476f obč. zák. osvědčí i znění § 476 obč. zák. Podle stanoviska dovolatelky nelze tedy ustanovení občanského zákoníku o vyloučení dědiců a osob jim blízkých jako pisatelů závěti vztáhnout na závěť, porýzenou podle § 476b obč. zák.

N e j v y š š í s o u d s h l e d a l d o v o l á n í d ů v o d n ý m z r u š i l p r o t o r o z s u d e k o d v o l a c í h o s o u d u a v ě c m u

vrátil k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud konstatuje, že ustanovení § 476b a § 476f obč. zák. jsou obsahově shodná s ustanoveními § 543 a § 547 občanského zákoníku z roku 1950 (zákona č. 141/1950 Sb.). Proto lze při výkladu těchto zákonných ustanovení vyjít i ze závěrů, k nimž došla soudní praxe v dobách platnosti zákona č. 141/1950 Sb. Podle rozhodnutí, uveřejněného pod č. 3/1957 Sbírky rozhodnutí československých soudů "k platnosti závěti podle § 543 obč. zák. se nevyžaduje součinnost pisatele. Ustanovení § 547 obč. zák. (nyní § 476f), že pisatelem nesmí být dědic nebo osoba jemu blízká, platí jen tam, kde je součinnosti pisatele třeba, tedy nikoli při zřízení závěti podle § 543 obč. zák.". Podle citovaného judikátu "zřízením závěti podle § 543 obč. zák. je rozumět jen akt, při kterém pořizovatel o závěti, kterou nenapsal vlastní rukou, kterou však vlastní rukou podepsal, přede dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlašuje, že obsahuje i jeho poslední vůli. K tomuto aktu, k němuž bude ovšem náležet i podepsání závěti svědky, nenáleží již seps listiny obsahující poslední vůli pořizovatele. Listina ta může být vyhotovena a připravena již dříve. Pisatele, který by působil při zřízení závěti podle § 543 obč. zák. není vůbec zapotřebí, a proto ho také toto zákonné ustanovení ani nezná".

Na těchto závěrech není třeba ničeho měnit ani za platnosti současné právní úpravy. Ustanovení § 476f obč. zák., že pisatelem závěti nesmí být závětí povolaný, ani zákonný dědic a osoby jim blízké, se tedy nevztahuje k závěti pořízené podle § 476b obč. zák. Dovolací soud se proto neztotožňuje s názorem odvolacího soudu, že by závěť pořízená podle § 476b obč. zák., kterou zůstavitel nenapsal vlastní rukou, byla neplatná z toho důvodu, že ji napsala závětní dědička. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí na tomto odlišném právním názoru spočívá, je tu dán dovolací důvod, upravený v § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř.